

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 29-35-69, 628-37-04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/353/62/92

ZAINTERESOWANIA, WZORY I AUTORYTETY MŁODZIEŻY

Komunikat z badań

Warszawa, lipiec 1992 r.

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

- ◆ Uczniowie '92 interesują się przede wszystkim życiem towarzyskim i rozrywkami. U swoich rówieśników najwyżej cenią zaradność życiową, poczucie humoru i walory towarzyskie.
- ◆ Większość młodych respondentów nie szuka informacji na temat organizacji, stowarzyszeń i związków zajmujących się problemami młodzieży. Mimo że widzą potrzebę utworzenia takich instytucji, rzadko deklarują chęć działania w nich.
- ◆ Młodzież '92 dobrze ocenia swoje stosunki z pokoleniem rodziców. Ponad połowa nie znajduje jednak wśród dorosłych wzoru osobowego, godnego naśladowania i zasługującego na szczególny szacunek.

Z poprzednich komunikatów CBOS, opartych na tegorocznym sondażu przeprowadzonym wśród absolwentów szkół ponadpodstawowych¹, wyłonił się obraz młodych ludzi pesymistycznie oceniających swoje szanse na przyszłość i zamkniętych w kręgu spraw codziennych, prywatnych. Jak wygląda ich dzień powszedni, jakie sprawy ich pochłaniają? W kim, w jakich osobach czy grupach społecznych uczniowie '92 szukają oparcia? Kto jest dla nich autorytetem, kto stanowi wzór, przykład godny naśladowania?

¹ Badanie przeprowadzono w dniach 9-28 kwietnia 1992 r. na 1289-osobowej ogólnopolskiej próbie losowej uczniów ostatnich klas dziennych szkół średnich i zasadniczych zawodowych.

Kogo młodzież ceni najbardziej i dlaczego

Uczniów poproszono o wskazanie wśród ludzi obecnie żyjących, powszechnie znanych, osoby, którą cenią najbardziej². Okazało się, że blisko połowa młodych respondentów nie potrafiła wskazać takiej osoby: 35% badanych stwierdziło, że nie ceni nikogo, 11% nie odpowiedziało na to pytanie, a 3% posłużyło się formułką "trudno powiedzieć".

Pozostali uczniowie wymieniali nazwiska (34%) oraz kategorie ludzi znaczących (19%). Nadal największy autorytet ma Jan Paweł II, choć w porównaniu z ubiegłym rokiem badani nieco rzadziej wymieniali jego osobę (w zeszłym roku 12%, obecnie 9% ogółu badanych).

Podobnie jak rok wcześniej, w tegorocznym sondażu uznanie dla innych znanych osób, zwłaszcza ze świata polityki, najczęściej nie przekracza 1%. Wyjątek stanowią Lech Wałęsa i Jacek Kuron, których autorytet uznaje po 3% młodzieży, ale i w tym przypadku dwukrotnie zmniejszyła się liczba osób ceniących prezydenta.

Istotną kategorią, którą wymienia 5% ogółu badanych, są osoby bliskie (rodzice, chłopak, dziewczyna). To względnie duże uznanie dla osób bliskich nie dziwi, zważywszy na duże znaczenie, jakie młodzież '92 przywiązuje do udanego życia rodzinnego³.

² Zadano pytanie otwarte "Kogo spośród znanych Ci, obecnie żyjących osób cenisz najbardziej?"

³ "Plany, cele życiowe i dążenia młodzieży", Komunikat CBOS, czerwiec '92.

Piosenkarzy zagranicznych ceni 2% ogółu badanych, a sportowców i inne kategorie społeczne wymieniano jeszcze rzadziej.

Znaczny odsetek młodych ludzi nie dostrzegających osoby, która zasługiwałaby na szczególny szacunek, oraz duże rozproszenie autorytetów wymienianych przez pozostałych uczniów mogą stanowić potwierdzenie tezy o zaniku autorytetów w Polsce.

A co - zdaniem młodzieży - sprawia, że człowiek staje się godny szacunku? Co trzeba mieć, jakim trzeba być, co potrafić, żeby zaimponować młodym ludziom? **Przede wszystkim trzeba mieć pieniądze i umieć je zarabiać (32%).** Ten pogląd głoszą głównie chłopcy, uczniowie techników i osoby rzadko uczestniczące w praktykach religijnych bądź niepraktykujące⁴. Dobrze jest mieć także samochód, ładnie wyglądać i modnie się ubierać (22%). Takich odpowiedzi najczęściej udzielali uczniowie szkół zawodowych i ci, których rodzice mają wykształcenie podstawowe. Tegoroczni absolwenci cenią również takie cechy jak: spryt, zaradność, umiejętność radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych (20%).

Najbardziej jednak, zdaniem młodych respondentów, jest ceniony człowiek, który umie znaleźć się w towarzystwie, ma dobre maniery, jest dowcipny, ma poczucie humoru, umie się bawić (49%).

Dopiero w dalszej kolejności ankietowani wymieniali cechy osobowości: inteligencję, wyobraźnię, talent, wiedzę, wykształcenie oraz własny styl.

⁴ Szczegółowe zróżnicowanie odpowiedzi badanych ze względu na cechy socjodemograficzne zamieszczono w tabelach aneksowych.

Jeszcze niżej w hierarchii wartości znalazły się takie cechy jak: koleżeństwo, życzliwość, wyrozumiałość, łagodny charakter, luz, swoboda. Wyjątkowo rzadko młodzież wyrażała uznanie dla umiejętności i talentów wymagających wkładu pracy (języki obce, taniec, śpiew, osiągnięcia w sporcie).

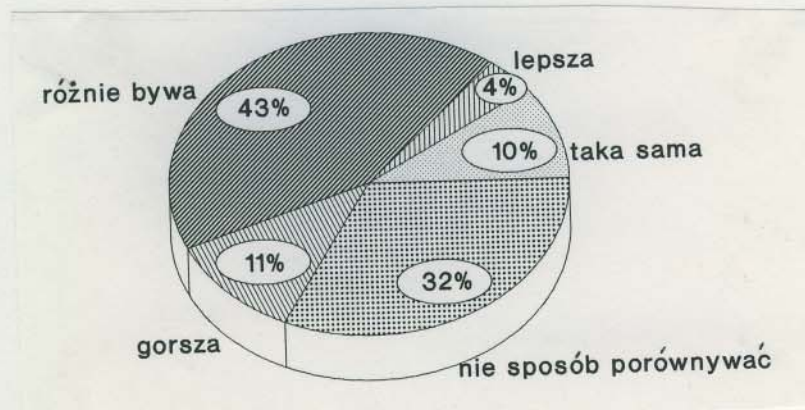
Rodzina i szkoła

Odpowiedzi dotyczące stosunków w szkole i w domu nie wskazują na istnienie konfliktu pokoleń czy poczucia upośledzenia młodzieży. Uczniowie '92 poproszeni o porównanie własnego pokolenia z generacją rodziców najczęściej wybierali mniej skrajne opinie (rys. 1).

CBOS

Rys. 1. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytanie:

"Czy uważasz, że młodzież na ogół jest lepsza czy też gorsza od pokolenia Twoich rodziców?"

Niemal połowa młodych respondentów (43%) twierdzi, że dzisiejsza młodzież jest pod pewnymi względami lepsza, pod innymi gorsza od pokolenia swoich rodziców, a jedna trzecia (32%) uważa, że nie sposób porównywać obu generacji.

Większość uczniów '92 swoje stosunki z rodzicami ocenia **dobrze lub bardzo dobrze**⁵. Atmosferę swojego domu określają jako pogodną, swobodną, ciepłą i pełną zrozumienia (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Atmosfera domu rodzinnego	Wskazania respondentów		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Pogodna	67	13	20
Swobodna	68	20	12
Ciepła	66	14	20
Zgody	45	36	19
Zainteresowania	48	25	27
Zrozumienia	60	15	24

Dość duży odsetek wskazań "trudno powiedzieć" może świadczyć o tym, że spora część badanych nie zastanawiała się nad kwestią stosunków w rodzinie; widocznie nie odczuwali takiej potrzeby.

Mniej przychylnie uczniowie '92 oceniają atmosferę panującą w ich szkołach (tab. 2).

⁵ Patrz tabele aneksu.

Tabela 2

w procentach

Atmosfera szkoły	Wskazania respondentów		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Pogodna	54	29	18
Swobodna	50	36	13
Ciepła	28	37	35
Zgody	29	42	28
Zainteresowania	40	41	18
Zrozumienia	34	30	36

Częściej co prawda określają ją jako pogodną i swobodną niż jako ponurą i napiętą, ale częściej też twierdzą, że jest chłodna i powodująca konflikty, a nie ciepła czy pełna zrozumienia. Bardziej krytyczni od pozostałych są w tej sprawie uczniowie liceów ogólnokształcących, oraz ci, których rodzice mają wyższe wykształcenie, dzieci kadry kierowniczej i inteligencji.

Jest prawdopodobne, że ogólna dość pozytywna ocena atmosfery panującej w szkole jest wynikiem bardziej partnerskich stosunków między nauczycielami a uczniami ostatnich klas oraz rodzącego się już sentymentu do lat szkolnych.

Organizacje zajmujące się problemami młodzieży

Podobnie jak rok wcześniej, jedynie co czwarty młody respondent czuje się związany z którąś z istniejących w naszym kraju organizacji. Tyle samo uczniów twierdzi, że nie ma obecnie

w Polsce organizacji młodzieżowych reprezentujących ich interesy. Pozostali, a jest ich ponad połowa, nie mają sprecyzowanego zdania na ten temat.

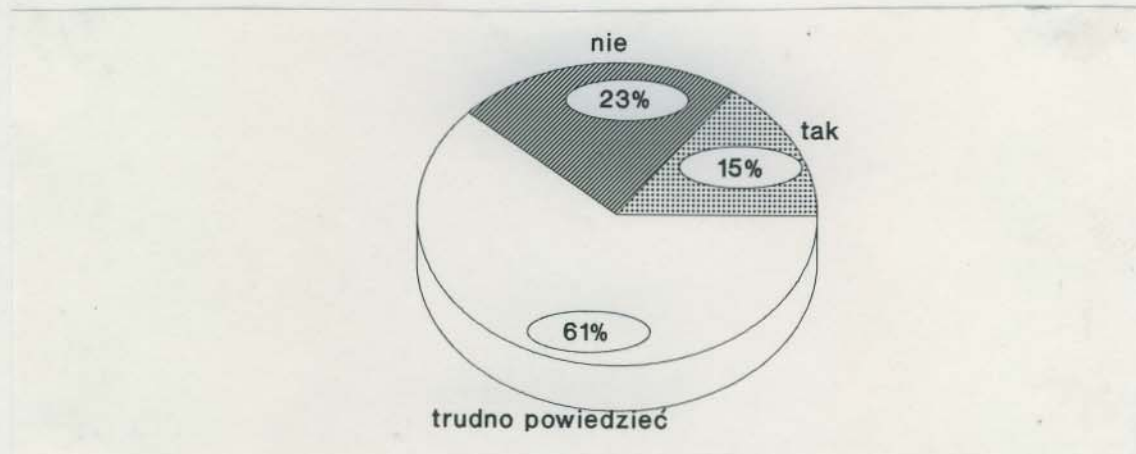
Sympatycy organizacji zajmujących się problemami młodzieży to przede wszystkim mieszkańcy dużych miast i dzieci pracowników fizyczno-umysłowych. Dziewczęta rzadziej niż chłopcy czują się reprezentowane przez działające obecnie w Polsce organizacje społeczne i polityczne.

Nadal najczęściej wymieniane organizacje (9% ogółu badanych) to kluby sportowe i związki hobbistyczne. Natomiast partie polityczne to - podobnie jak rok wcześniej - Polska Partia Przyjaciół Piwa (2% wszystkich respondentów), a następnie Konfederacja Polski Niepodległej i Unia Demokratyczna. Pozostałe ugrupowania polityczne i organizacje społeczne mają znikomą liczbę sympatyków wśród tegorocznych absolwentów.

Można odnieść wrażenie, że uczniowie nie interesują się czy raczej nie szukają informacji o organizacjach, które mogłyby zajmować się ich problemami (rys. 2). Ponad 60% badanych uchyła się od odpowiedzi na pytanie o istnienie w naszym kraju organizacji, stowarzyszeń i związków reprezentujących interesy młodego pokolenia. Wśród nich najwięcej jest uczniów techników i szkół zawodowych oraz tych, których rodzice mają wykształcenie podstawowe i zawodowe. Ankietowani, którzy zauważają obecność takich instytucji, najczęściej wymieniają Monar i związki kościelne.

Rys. 2. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytanie:

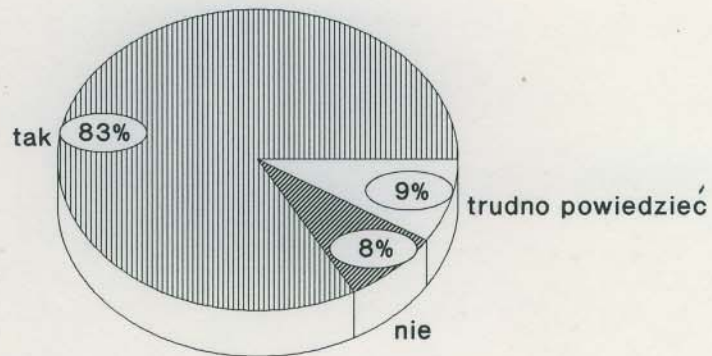
"Czy obecnie w Polsce są takie organizacje, stowarzyszenia lub związki, które zajmują się problemami młodych ludzi?"

Mimo że zdecydowana większość młodych respondentów deklaruje potrzebę utworzenia organizacji zajmujących się problemami młodzieży (rys. 3), to jedynie połowa badanych uczniów myślałaby o zapisaniu się do którejś z nich, a tylko 15% chciałoby w niej działać (rys. 4). Nie wyrażają chęci związania się z organizacjami młodzieżowymi przede wszystkim dzieci kadry kierowniczej, inteligencji, pozostałych pracowników umysłowych i prywatnych przedsiębiorców oraz ci, których rodzice mają wykształcenie wyższe.

Rys. 3. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytanie:

"Czy byłoby potrzebne powołanie nowych organizacji, stowarzyszeń lub związków młodzieżowych zajmujących się sprawami młodego pokolenia?"

Rys. 4. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytanie:

"Gdyby takie organizacje powstały, to czy chciał(a)byś do nich należeć?"

Zainteresowania, upodobania

Z odpowiedzi na pytanie otwarte "Czym się najbardziej interesujesz, co najbardziej lubisz robić?" można wyciągnąć wnioski, że sprawy najważniejsze dla młodych respondentów to: życie towarzyskie, używki, romanse (razem 29%), samodoskonalenie się, kino, hobby (28%), muzyka i taniec (26%). Podobny odsetek badanych interesuje się sportem (16% ogólnie i to zapewne biernie oraz 12% poszczególnymi dziedzinami).

W małym stopniu młodzież interesuje się czytaniem książek i czasopism (17%), nie wspominając już o kwestiach politycznych czy społecznych. Zainteresowanie turystyką deklaruje 12% ankietowanych, a 8% - samochodami i motocyklami.

W porównaniu z kolegami z ubiegłego roku tegoroczni absolwenci więcej czasu poświęcają życiu towarzyskiemu i rozrywkom, a mniej śledzeniu wydarzeń politycznych i społecznych.

Najwyższa pozycja w hierarchii zainteresowań młodych respondentów to muzyka i taniec. Na pytanie otwarte "Czy jest jakiś rodzaj muzyki, którego najchętniej słuchasz?" tylko 21% badanych odpowiedziało przecząco, a ponad trzy czwarte uczniów twierdzi, że ma określone preferencje muzyczne. Zapytani o gatunki, podobnie jak w roku ubiegłym, najczęściej wymieniają muzykę - disco, pop i rozrywkową (razem 50%), rocka lubi 41% uczniów, w tym 15% nie precyzuje jego rodzaju. Można więc przypuszczać, że blisko połowa młodych respondentów lubi jak "coś" gra, ale nie ma sprecyzowanych

zainteresowań muzycznych. Prawdopodobnie muzyka towarzyszy im przy innych zajęciach - nauce, lekturze, spotkaniach towarzyskich.

*

*

*

Absolwenci '92 podobnie jak uczniowie badani rok wcześniej nie szukają oparcia w instytucjach czy organizacjach społecznych. Mimo że widzą potrzebę istnienia organizacji zajmujących się problemami młodzieży, rzadko deklarują chęć angażowania się i działania w nich. Znaczny odsetek młodych ludzi nie chciałby nawet zapisać się do takiej organizacji. Być może klucz do zrozumienia tej niekonsekwencji leży w opiekuńczej atmosferze domu rodzinnego. Rodzina to instytucja zaspokajająca większość potrzeb i pragnień młodego pokolenia.

Blisko połowy badanych nie może wskazać osoby, która zasługuje na szczególny szacunek. Młode pokolenie najbardziej ceni ludzi potrafiących zarabiać pieniądze, urodziwych, zaradnych życiowo i umiejących robić dobre wrażenie, życie towarzyskie, taniec, muzyka to zresztą najczęściej wymieniane przez młodzież zainteresowania i sposoby spędzania wolnego czasu.

ANEKS

Tabela 1. Autorytety młodzieży, osoby cenione najbardziej

(%)

	Papież	Politycy	Twórcy, artyści	Osoby bliskie	Nikt	Inne	Trudno powiedzieć	LICZBA OSÓB
Ogółem	19	20	9	10	39	7	3	1150
Płeć								
Mężczyźni	13	22	11	11	40	5	3	611
Kobiety	25	17	7	8	38	8	2	538
Typ szkoły								
Liceum ogólnokształcące	27	27	12	3	32	10	2	203
Technikum	20	20	12	8	37	7	2	282
Liceum zawodowe	25	18	6	4	46	5	1	221
Zasadnicza szkoła zawod.	11	17	7	17	40	5	5	442
Miejsce zamieszkania								
Wieś	21	17	6	10	42	5	4	456
Miasto do 20 tys.	16	19	14	12	37	8	3	189
od 21 do 100 tys.	19	23	9	8	38	8	2	262
od 101 do 500 tys.	26	16	12	10	31	5	3	110
501 tys.i więcej mieszk.	9	27	13	12	39	6	4	128
Region								
Północny	16	17	7	11	40	7	6	141
Zachodni	9	24	11	14	44	7	2	105
Środkowozachodni	16	20	7	9	42	8	4	76
Środkowy	15	18	10	9	45	4	2	216
Wschodni	22	21	10	9	35	6	4	216
Południowo-wschodni	26	19	10	4	41	7	1	229
Południowo-zachodni	19	22	8	17	28	10	4	167
Wykształcenie ojca								
Podstawowe	21	17	6	9	40	7	5	210
Zasadnicze zawodowe	18	18	9	11	40	5	2	477
Średnie	16	27	10	6	38	7	2	264
Pomaturalne	26	14	14	17	37	0	6	35
Wyższe	21	17	10	10	34	12	3	143
Wykształcenie matki								
Podstawowe	18	19	7	9	40	7	5	248
Zasadnicze zawodowe	18	17	8	11	43	5	2	324
Średnie	20	24	10	9	35	6	3	335
Pomaturalne	22	19	13	10	35	7	2	96
Wyższe	18	19	12	10	37	12	1	129
Grupa społ.- zawodowa ojca								
Kadra kier., inteligencja	21	19	14	10	33	3	4	99
Poz. pracownicy umysłowi	27	21	10	8	34	11	0	117
Pracownicy fiz.- umysł.	8	21	3	20	39	8	6	66
Robotnicy wykwalifikowani	19	20	8	9	42	6	3	438
Robotnicy niewykwalifik.	16	22	8	8	44	6	1	90
Rolnicy	21	19	7	10	39	3	3	147
Prywatni przedsiębiorcy	11	17	27	6	27	13	3	64
Miejsce pracy ojca								
Zakład państwowy/spółdz.	20	20	10	8	39	7	3	544
Zakład prywatny	13	21	10	18	33	9	2	160
Gospodarstwo rolne	22	17	4	9	42	4	4	139
Brak stałego msc. pracy	18	19	8	7	42	6	3	295
Ocena własnych war. mater.								
Złe	17	21	9	8	41	7	1	400
Średnie	20	19	9	10	39	7	4	552
Dobre	19	18	10	14	34	5	4	193
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	37	17	4	8	32	9	3	138
Raz w tygodniu	20	21	9	10	38	6	2	696
Kilka razy w roku	10	17	10	10	44	4	5	223
W ogóle nie uczestniczy	3	25	20	7	39	10	2	87
Ocena kier.rozw.syt.w kraju								
Dobry kierunek	27	32	8	5	25	8	1	111
Zły kierunek	16	20	10	10	40	6	3	670
Trudno powiedzieć	21	15	8	11	41	7	4	368

Tabela 2. Jak układają się Twoje stosunki w rodzinie?

(%)

	Z ojcem			LICZBA OSÓB	Z matką			LICZBA OSÓB
	Dobrze	Różnie bywa	Nie najlepiej		Dobrze	Różnie bywa	Nie najlepiej	
Ogółem	60	29	11	1177	82	16	2	1264
Płeć								
Mężczyźni	60	31	10	644	81	17	2	687
Kobiety	60	28	12	530	83	14	3	574
Typ szkoły								
Liceum ogólnokształcące	59	27	14	207	83	14	3	224
Technikum	60	29	11	293	77	19	3	314
Liceum zawodowe	61	28	11	222	84	14	2	241
Zasadnicza szkoła zawod.	60	31	9	451	83	16	1	481
Miejsce zamieszkania								
Wieś	58	34	8	459	81	17	2	494
Miasto do 20 tys.	61	26	13	194	79	17	4	211
od 21 do 100 tys.	59	28	13	263	81	16	3	277
od 101 do 500 tys.	66	23	11	115	87	13		129
501 tys.i więcej mieszk.	60	29	11	136	86	14		143
Region								
Północny	62	26	12	146	82	16	2	154
Zachodni	63	32	5	104	83	15	2	114
Środkowozachodni	56	29	14	85	69	27	4	85
Środkowy	56	32	12	220	87	12	2	240
Wschodni	57	28	15	214	77	21	3	231
Południowo-wschodni	60	32	8	229	83	15	2	245
Południowo-zachodni	66	25	9	179	85	13	3	195
Wykształcenie ojca								
Podstawowe	53	35	12	215	82	17	2	230
Zasadnicze zawodowe	61	29	10	482	82	16	2	517
Średnie	60	28	12	281	81	15	3	293
Pomaturalne	61	31	8	36	87	11	3	38
Wyższe	65	25	11	151	80	18	2	161
Wykształcenie matki								
Podstawowe	54	35	11	256	80	18	1	273
Zasadnicze zawodowe	63	27	10	331	83	15	3	355
Średnie	61	31	8	341	81	16	3	368
Pomaturalne	58	28	14	96	88	11	2	104
Wyższe	60	23	18	136	80	18	1	146
Grupa społ.- zawodowa ojca								
Kadra kier., inteligencja	59	25	15	106	84	13	3	119
Poz. pracownicy umysłowi	61	29	10	109	74	21	6	126
Pracownicy fiz.- umysł.	64	29	7	72	90	9	1	79
Robotnicy wykwalifikowani	63	27	10	464	84	14	2	470
Robotnicy niewykwalifik.	49	40	11	81	85	15		97
Rolnicy	60	32	8	149	77	20	2	164
Prywatni przedsiębiorcy	59	22	19	68	83	17		69
Miejsce pracy ojca								
Zakład państwowy/spółdz.	61	31	8	569	82	16	2	609
Zakład prywatny	61	24	16	173	81	16	3	175
Gospodarstwo rolne	63	29	8	143	78	18	3	153
Brak stałego msc. pracy	56	30	13	282	84	15	2	315
Ocena własnych war. mater.								
Złe	52	32	16	395	79	19	3	435
Średnie	63	29	8	569	83	15	2	609
Dobre	68	24	7	205	84	14	2	212
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	70	24	7	136	89	10	1	147
Raz w tygodniu	62	29	9	719	83	15	2	770
Kilka razy w roku	52	32	16	220	76	22	2	239
W ogóle nie uczestniczy	49	33	17	93	75	21	4	100
Ocena kier.rozw.syt.w kraju								
Dobry kierunek	55	31	14	121	90	8	2	124
Zły kierunek	60	29	11	677	80	18	2	730
Trudno powiedzieć	61	29	10	378	83	15	2	409

Tabela 3. Jak układają się Twoje stosunki w szkole?

(%)

	Z nauczycielami			LICZBA OSÓB	Z kolegami			LICZBA OSÓB
	Dobrze	Różnie bywa	Nie najlepiej		Dobrze	Różnie bywa	Nie najlepiej	
Ogółem	49	45	6	1282	82	16	1	1285
Płeć								
Mężczyźni	42	50	8	694	84	15	1	697
Kobiety	56	39	4	585	80	18	2	585
Typ szkoły								
Liceum ogólnokształcące	63	34	3	226	84	14	2	226
Technikum	49	46	5	321	86	14	1	322
Liceum zawodowe	48	45	7	245	80	18	2	245
Zasadnicza szkoła zawod.	42	49	9	486	80	19	1	488
Miejsce zamieszkania								
Wieś	52	43	6	500	80	18	1	501
Miasto do 20 tys.	44	47	9	216	77	20	2	215
od 21 do 100 tys.	49	45	7	283	86	13	1	284
od 101 do 500 tys.	44	50	6	127	87	13		129
501 tys.i więcej mieszk.	50	45	5	146	84	14	1	146
Region								
Północny	54	38	8	156	88	10	3	156
Zachodni	48	46	6	114	88	12		116
Środkowozachodni	41	50	9	88	85	15		88
Środkowy	50	47	3	245	80	18	2	244
Wschodni	50	43	7	234	76	22	2	234
Południowo-wschodni	43	48	9	247	81	18	0	247
Południowo-zachodni	52	45	4	198	84	15	1	200
Wykształcenie ojca								
Podstawowe	48	47	6	234	76	22	2	234
Zasadnicze zawodowe	47	47	6	523	81	18	1	523
Średnie	50	43	7	300	84	15	2	302
Pomaturalne	53	39	8	38	82	16	3	38
Wyższe	51	40	9	163	90	10	1	164
Wykształcenie matki								
Podstawowe	48	45	6	278	77	21	3	278
Zasadnicze zawodowe	47	47	6	359	79	20	1	359
Średnie	52	42	6	375	86	13	1	377
Pomaturalne	48	47	5	104	88	12	1	104
Wyższe	47	45	8	146	86	13	1	147
Grupa społ.- zawodowa ojca								
Kadra kier., inteligencja	55	35	9	119	87	13	1	119
Poz. pracownicy umysłowi	51	45	4	130	85	12	2	130
Pracownicy fiz.- umysł.	52	42	6	79	80	20		79
Robotnicy wykwalifikowani	48	45	7	477	82	17	1	477
Robotnicy niewykwalifik.	50	42	8	98	80	19	1	99
Rolnicy	50	45	5	166	79	20	1	165
Prywatni przedsiębiorcy	47	44	9	68	83	17		69
Miejsce pracy ojca								
Zakład państwowy/spółdz.	50	43	7	613	84	15	1	613
Zakład prywatny	46	49	5	177	85	14	1	179
Gospodarstwo rolne	50	46	5	155	77	21	1	154
Brak stałego msc. pracy	47	47	6	324	79	20	2	325
Ocena własnych war. mater.								
Złe	45	47	8	442	81	17	2	444
Średnie	51	44	5	616	82	17	1	617
Dobre	50	43	7	216	85	13	1	216
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	60	34	6	149	81	17	2	149
Raz w tygodniu	51	43	6	777	81	18	1	778
Kilka razy w roku	35	57	8	247	85	14	1	248
W ogóle nie uczestniczy	44	48	8	100	88	10	2	101
Ocena kier.rozw.syt.w kraju								
Dobry kierunek	54	42	4	127	90	9	2	128
Zły kierunek	46	46	8	741	81	18	1	741
Trudno powiedzieć	52	44	4	413	82	17	1	415

Tabela 4. Czy istnieje w naszym kraju jakaś organizacja (związek, klub, partia) polityczna, społeczna, kulturalna lub sportowa, która jest Ci szczególnie bliska ? (%)

	Nie	Tak	LICZBA OSÓB
Ogółem	77	23	1275
Płeć			
Mężczyźni	67	33	693
Kobiety	88	12	579
Typ szkoły			
Liceum ogólnokształcące	79	21	223
Technikum	70	30	321
Liceum zawodowe	86	14	244
Zasadnicza szkoła zawod.	75	25	483
Miejsce zamieszkania			
Wieś	82	18	493
Miasto do 20 tys.	80	20	216
od 21 do 100 tys.	73	27	282
od 101 do 500 tys.	68	32	129
501 tys.i więcej mieszk.	68	32	145
Region			
Północny	87	13	152
Zachodni	65	35	116
Środkowozachodni	75	25	88
Środkowy	82	18	246
Wschodni	76	24	234
Południowo-wschodni	77	23	243
Południowo-zachodni	70	30	196
Wykształcenie ojca			
Podstawowe	83	17	233
Zasadnicze zawodowe	77	23	519
Średnie	71	29	298
Pomaturalne	78	22	37
Wyższe	79	21	162
Wykształcenie matki			
Podstawowe	86	14	272
Zasadnicze zawodowe	76	24	358
Średnie	76	24	374
Pomaturalne	73	27	104
Wyższe	69	31	145
Grupa społ.- zawodowa ojca			
Kadra kier., inteligencja	78	22	117
Poz. pracownicy umysłowi	77	23	129
Pracownicy fiz.- umysł.	66	34	79
Robotnicy wykwalifikowani	76	24	475
Robotnicy niewykwalifik.	79	21	99
Rolnicy	84	16	162
Prywatni przedsiębiorcy	82	18	67
Miejsce pracy ojca			
Zakład państwowy/spółdz.	77	23	610
Zakład prywatny	74	26	176
Gospodarstwo rolne	89	11	151
Brak stałego msc. pracy	73	27	324
Ocena własnych war. mater.			
Złe	78	22	442
Średnie	77	23	610
Dobre	73	27	215
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	74	26	148
Raz w tygodniu	77	23	774
Kilka razy w roku	79	21	244
W ogóle nie uczestniczy	76	24	100
Ocena kier.rozw.syt.w kraju			
Dobry kierunek	73	27	128
Zły kierunek	75	25	739
Trudno powiedzieć	81	19	407

Tabela 5. Czy obecnie w Polsce są takie organizacje, stowarzyszenia lub związki, które zajmują się problemami młodych ludzi? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	LICZBA OSÓB
Ogółem	15	23	61	1279
Płeć				
Mężczyźni	16	29	55	694
Kobiety	15	17	69	582
Typ szkoły				
Liceum ogólnokształcące	18	24	58	225
Technikum	17	30	54	323
Liceum zawodowe	11	25	64	245
Zasadnicza szkoła zawod.	15	18	66	482
Miejsce zamieszkania				
Wies	12	23	65	498
Miasto do 20 tys.	20	23	57	215
od 21 do 100 tys.	15	26	59	281
od 101 do 500 tys.	13	25	62	129
501 tys. i więcej mieszk.	22	21	58	146
Region				
Północny	17	16	67	153
Zachodni	20	36	44	117
Środkowo-zachodni	10	21	69	87
Środkowy	15	16	69	246
Wschodni	15	30	56	233
Południowo-wschodni	17	27	55	246
Południowo-zachodni	14	20	66	197
Wykształcenie ojca				
Podstawowe	13	22	65	231
Zasadnicze zawodowe	13	22	65	520
Średnie	18	25	57	302
Pomaturalne	13	24	63	38
Wyższe	19	27	54	162
Wykształcenie matki				
Podstawowe	11	21	68	277
Zasadnicze zawodowe	15	24	61	358
Średnie	16	24	61	373
Pomaturalne	15	23	62	104
Wyższe	20	25	55	145
Grupa społ.- zawodowa ojca				
Kadra kier., inteligencja	17	30	53	118
Poz. pracownicy umysłowi	16	26	58	130
Pracownicy fiz.- umysł.	19	19	61	77
Robotnicy wykwalifikowani	16	22	63	473
Robotnicy niewykwalifik.	13	22	65	99
Rolnicy	12	23	64	166
Prywatni przedsiębiorcy	13	17	70	69
Miejsce pracy ojca				
Zakład państwowy/spółdz.	16	22	61	610
Zakład prywatny	16	24	60	177
Gospodarstwo rolne	12	23	65	155
Brak stałego msc. pracy	15	26	59	322
Ocena własnych war. mater.				
Złe	14	23	63	440
Średnie	16	23	61	615
Dobre	15	25	59	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	20	65	148
Raz w tygodniu	16	22	62	777
Kilka razy w roku	17	25	58	244
W ogóle nie uczestniczy	8	36	56	101
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	21	24	54	127
Zły kierunek	16	28	56	739
Trudno powiedzieć	13	15	73	412

Tabela 6. Czy Twoim zdaniem, byłoby potrzebne powołanie nowych organizacji, stowarzyszeń lub związków młodzieżowych, zajmujących się sprawami młodego pokolenia ? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	LICZBA OSÓB
Ogółem	83	8	9	1285
Płeć				
Mężczyźni	79	11	9	697
Kobiety	87	5	8	585
Typ szkoły				
Liceum ogólnokształcące	86	7	8	225
Technikum	77	13	9	322
Liceum zawodowe	86	4	10	246
Zasadnicza szkoła zawod.	84	8	8	488
Miejsce zamieszkania				
Wieś	85	7	8	501
Miasto do 20 tys.	81	8	11	215
od 21 do 100 tys.	84	10	6	285
od 101 do 500 tys.	78	12	10	129
501 tys.i więcej mieszk.	80	8	12	145
Region				
Północny	81	9	10	155
Zachodni	77	14	9	117
Środkowozachodni	89	6	6	88
Środkowy	84	5	11	246
Wschodni	76	13	10	233
Południowo-wschodni	89	5	6	246
Południowo-zachodni	82	9	9	200
Wykształcenie ojca				
Podstawowe	83	9	9	233
Zasadnicze zawodowe	84	7	9	522
Średnie	83	9	8	303
Pomaturalne	79	13	8	38
Wyższe	78	12	10	163
Wykształcenie matki				
Podstawowe	82	8	10	278
Zasadnicze zawodowe	85	8	7	357
Średnie	84	8	8	378
Pomaturalne	82	9	10	104
Wyższe	77	12	10	146
Grupa społ.- zawodowa ojca				
Kadra kier., inteligencja	77	13	10	119
Poz. pracownicy umysłowi	84	8	8	130
Pracownicy fiz.- umysł.	82	11	6	79
Robotnicy wykwalifikowani	84	7	9	475
Robotnicy niewykwalifik.	88	4	8	99
Rolnicy	81	10	8	166
Prywatni przedsiębiorcy	74	10	16	69
Miejsce pracy ojca				
Zakład państwowy/spółdz.	81	8	10	612
Zakład prywatny	82	9	9	179
Gospodarstwo rolne	83	10	7	155
Brak stałego msc. pracy	87	7	6	324
Ocena własnych war. mater.				
Złe	81	8	11	444
Średnie	83	9	8	616
Dobre	85	8	7	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	84	6	10	149
Raz w tygodniu	84	8	8	779
Kilka razy w roku	82	9	9	247
W ogóle nie uczestniczy	77	12	11	101
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	81	9	9	128
Zły kierunek	84	9	8	743
Trudno powiedzieć	82	8	10	413

Tabela 7. Gdyby takie organizacje powstały, to czy chciał(a)byś do nich należeć ? (%)

	Tak, tylko należeć	Tak i działać	Nie	LICZBA OSÓB
Ogółem	44	15	42	1284
Płeć				
Mężczyźni	39	11	50	695
Kobiety	49	20	31	586
Typ szkoły				
Liceum ogólnokształcące	44	22	34	226
Technikum	38	10	52	321
Liceum zawodowe	51	18	32	245
Zasadnicza szkoła zawod.	44	13	43	488
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	17	34	499
Miasto do 20 tys.	44	16	41	217
od 21 do 100 tys.	38	15	47	282
od 101 do 500 tys.	40	6	54	130
501 tys.i więcej mieszk.	40	13	47	146
Region				
Północny	51	9	40	156
Zachodni	40	11	49	117
Środkowozachodni	43	20	36	88
Środkowy	48	20	33	245
Wschodni	37	13	50	233
Południowo-wschodni	44	15	41	246
Południowo-zachodni	42	15	43	199
Wykształcenie ojca				
Podstawowe	48	16	36	233
Zasadnicze zawodowe	46	14	40	523
Średnie	42	15	43	301
Pomaturalne	39	16	45	38
Wyższe	35	13	52	163
Wykształcenie matki				
Podstawowe	47	17	36	277
Zasadnicze zawodowe	45	14	41	359
Średnie	44	14	42	376
Pomaturalne	41	10	50	103
Wyższe	37	15	48	147
Grupa społ.- zawodowa ojca				
Kadra kier., inteligencja	39	11	50	119
Poz. pracownicy umysłowi	33	18	49	129
Pracownicy fiz.- umysł.	48	18	34	79
Robotnicy wykwalifikowani	45	15	41	475
Robotnicy niewykwalifik.	49	19	31	99
Rolnicy	48	12	39	165
Prywatni przedsiębiorcy	30	20	49	69
Miejsce pracy ojca				
Zakład państwowy/spółdz.	43	15	42	610
Zakład prywatny	53	11	36	179
Gospodarstwo rolne	49	12	40	154
Brak stałego msc. pracy	39	18	44	326
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	17	39	443
Średnie	43	14	43	616
Dobre	45	12	43	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	22	33	147
Raz w tygodniu	46	14	40	780
Kilka razy w roku	41	13	45	247
W ogóle nie uczestniczy	34	9	57	101
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry kierunek	37	16	47	128
Zły kierunek	43	17	40	743
Trudno powiedzieć	47	11	42	412

Tabela 8. Zainteresowania, upodobania młodzieży

(%)

	Muzyka, taniec	Książki, czasopisma	Inne kulturalne	Sport	Rozrywki, życie towarz.	Nauka, technika
Ogółem	27	17	13	28	20	18
Płeć						
Mężczyźni	21	7	9	37	23	17
Kobiety	34	29	18	17	16	17
Typ szkoły						
Liceum ogólnokształcące	26	33	23	27	19	24
Technikum	27	12	13	33	21	17
Liceum zawodowe	32	18	12	21	15	17
Zasadnicza szkoła zawod.	25	13	8	29	22	15
Miejsce zamieszkania						
Wieś	28	19	10	24	17	17
Miasto do 20 tys.	27	17	19	22	25	15
od 21 do 100 tys.	25	14	13	34	16	21
od 101 do 500 tys.	27	16	7	33	33	9
501 tys. i więcej mieszk.	25	18	15	37	17	23
Region						
Północny	22	18	11	20	23	18
Zachodni	15	14	10	37	20	21
Środkowozachodni	17	9	14	34	20	24
Środkowy	34	20	14	30	14	20
Wschodni	28	22	18	23	21	23
Południowo-wschodni	27	13	10	29	20	10
Południowo-zachodni	32	19	12	29	24	12
Wykształcenie ojca						
Podstawowe	28	16	15	23	19	15
Zasadnicze zawodowe	26	18	11	29	19	16
Średnie	26	19	11	29	20	20
Pomaturalne	26	11	16	34	24	18
Wyższe	31	16	17	29	23	22
Wykształcenie matki						
Podstawowe	27	18	10	27	21	14
Zasadnicze zawodowe	27	16	11	29	16	17
Średnie	28	18	16	26	22	18
Pomaturalne	25	22	17	26	24	18
Wyższe	26	13	13	33	20	23
Grupa społ.- zawodowa ojca						
Kadra kier., inteligencja	28	19	18	23	25	23
Poz. pracownicy umysłowi	24	17	12	39	16	19
Pracownicy fiz.- umysł.	18	14	18	38	17	21
Robotnicy wykwalifikowani	29	19	12	28	18	16
Robotnicy niewykwalifik.	20	23	3	34	24	14
Rolnicy	27	16	14	19	18	20
Prywatni przedsiębiorcy	33	7	21	24	28	15
Miejsce pracy ojca						
Zakład państwowy/spółdz.	27	18	10	30	19	17
Zakład prywatny	21	14	17	31	21	17
Gospodarstwo rolne	28	18	13	15	15	24
Brak stałego msc. pracy	28	16	14	28	23	16
Ocena własnych war. mater.						
Złe	26	17	9	26	20	19
Średnie	26	17	16	29	19	17
Dobre	30	18	11	29	24	15
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	25	22	10	22	17	18
Raz w tygodniu	29	18	13	30	17	17
Kilka razy w roku	27	18	12	24	25	16
W ogóle nie uczestniczy	19	5	18	29	36	25
Ocena kier.rozw.syt.w kraju						
Dobry kierunek	27	24	19	37	24	17
Zły kierunek	28	16	12	27	22	19
Trudno powiedzieć	26	18	13	28	15	16

Tabela 8 (cd.)

(%)

	Turystyka, podróże	Hobby	Życie kraju	Inne	Trudno powiedzieć	LICZBA OSÓB
Ogółem	12	28	2	14	1	1257
Płeć						
Mężczyźni	8	32	2	14	0	682
Kobiety	17	24	2	15	1	572
Typ szkoły						
Liceum ogólnokształcące	21	22	4	16	1	219
Technikum	11	29	2	15	1	312
Liceum zawodowe	17	25	2	14	0	241
Zasadnicza szkoła zawod.	6	31	1	13	1	481
Miejsce zamieszkania						
Wieś	9	29	2	14	1	486
Miasto do 20 tys.	13	28	2	15	1	213
od 21 do 100 tys.	18	24	3	18	0	278
od 101 do 500 tys.	10	26	2	15	1	129
501 tys. i więcej mieszk.	11	34	3	8	1	142
Region						
Północny	12	34	1	13	1	151
Zachodni	7	39	3	13	1	117
Środkowozachodni	8	40	0	17	1	87
Środkowy	12	22	0	13	1	240
Wschodni	11	20	4	16	0	227
Południowo-wschodni	15	31	3	15	0	241
Południowo-zachodni	14	25	3	13	1	194
Wykształcenie ojca						
Podstawowe	10	29	2	10	1	225
Zasadnicze zawodowe	10	27	2	16	1	513
Średnie	16	29	1	15	1	295
Pomaturalne	13	26	8	16	0	38
Wyższe	14	27	4	11	0	161
Wykształcenie matki						
Podstawowe	13	27	2	11	1	271
Zasadnicze zawodowe	9	31	1	14	1	350
Średnie	13	24	1	15	1	371
Pomaturalne	15	31	2	21	1	101
Wyższe	13	31	6	16	0	143
Grupa społ.- zawodowa ojca						
Kadra kier., inteligencja	13	23	4	14	0	118
Poz. pracownicy umysłowi	18	25	4	18	2	130
Pracownicy fiz.- umysł.	14	31	0	12	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	13	28	2	15	1	468
Robotnicy niewykwalifik.	5	28	0	20	1	97
Rolnicy	9	30	2	14	0	161
Prywatni przedsiębiorcy	6	28	4	16	1	67
Miejsce pracy ojca						
Zakład państwowy/spółdz.	13	26	1	16	1	603
Zakład prywatny	10	29	5	15	1	174
Gospodarstwo rolne	9	31	3	11	0	149
Brak stałego msc. pracy	12	31	2	12	1	316
Ocena własnych war. mater.						
Złe	13	28	3	14	1	436
Średnie	11	26	2	16	1	599
Dobre	12	33	2	10	1	214
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	17	26	3	17	1	143
Raz w tygodniu	11	29	2	14	1	767
Kilka razy w roku	14	26	2	12	1	242
W ogóle nie uczestniczy	12	31	1	21	1	97
Ocena kier.rozw.syt.w kraju						
Dobry kierunek	15	28	2	7	1	123
Zły kierunek	11	29	2	14	1	728
Trudno powiedzieć	13	27	2	17	1	405